

750

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia 5 maja 2005 r.

w sprawie zwalczania wąglika

Na podstawie art. 61 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 69, poz. 625 oraz z 2005 r. Nr 23, poz. 188 i Nr 33, poz. 289) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowy sposób i tryb zwalczania wąglika, zwanego dalej „chorobą”, w tym:

- 1) sposób i tryb postępowania przy:
  - a) podejrzeniu choroby,
  - b) stwierdzeniu choroby,
  - c) wygaszaniu ogniska choroby;
- 2) środki stosowane przy zwalczaniu choroby;
- 3) rodzaj próbek pobieranych do badań laboratoryjnych oraz sposób ich pobierania i wysyłania;
- 4) sposób przeprowadzania oczyszczania i odkażania.

§ 2. 1. Powiatowy lekarz weterynarii po otrzymaniu zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia choroby podejmuje niezwłocznie czynności mające na celu wykrucie albo wykluczenie tej choroby, w tym:

- 1) przeprowadza:
  - a) dochodzenie epizootyczne,
  - b) badanie kliniczne zwierząt podejrzanych o chorobę;
- 2) pobiera próbki, zabezpiecza je, znakuje i przesyła do laboratorium, o którym mowa w art. 23 ust. 3 pkt 1 i 3 oraz ust. 4 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. Nr 33, poz. 287, z późn. zm.²⁾), w celu wykonania badań laboratoryjnych.

2. Rodzaj próbek pobieranych do badań laboratoryjnych oraz sposób ich pobierania i wysyłania są określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

3. Powiatowy lekarz weterynarii do czasu uzyskania wyników badań laboratoryjnych:

- 1) obejmuje stado nadzorem;
- 2) nakazuje:
  - a) odosobnienie w stadzie zwierząt podejrzanych o chorobę,
  - b) oddzielne gromadzenie mleka pozyskiwanego od zwierząt podejrzanych o chorobę;
- 3) zakazuje:
  - a) przemieszczania zwierząt do oraz ze stada,
  - b) uboju zwierząt podejrzanych o chorobę,
  - c) przeprowadzania sekcji zwłok zwierzęcych;
- 4) powiadamia o podejrzeniu wystąpienia choroby:
  - a) państwowego powiatowego inspektora sanitarnego,
  - b) podmiot skupujący mleko.

4. W ramach czynności mających na celu wykrucie albo wykluczenie choroby powiatowy lekarz weterynarii może, jeżeli to konieczne, przeprowadzić sekcję zwłok zwierzęcych.

§ 3. Powiatowy lekarz weterynarii na podstawie czynności, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 1 i ust. 4, oraz wyników badań laboratoryjnych, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 2, wyklucza albo stwierdza chorobę.

§ 4. Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku stwierdzenia choroby:

- 1) wyznacza:
  - a) ognisko choroby,
  - b) obszar zapowietrzony o promieniu do 20 km od ogniska choroby;
- 2) nakazuje:
  - a) odosobnienie i oznakowanie w stadzie zwierząt chorych i zwierząt podejrzanych o zakażenie,
  - b) spalanie zwłok zwierzęcych w miejscu, w którym padło zwierzę chore, a jeżeli jest to niemożliwe, nakazuje zabezpieczenie tych zwłok w sposób uniemożliwiający przenoszenie choroby i przewiezienie ich do zakładu przetwarzającego w rozumieniu przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1774/2002 z dnia 3 października 2002 r. ustanawiającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. WE L 273

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej — rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 134, poz. 1433).

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 91, poz. 877 i Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 23, poz. 188 i Nr 33, poz. 289.

z 10.10.2002, str. 1; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 37, poz. 92, z późn. zm.³⁾),

c) staranne usunięcie i unieszkodliwienie wydaliny i wypływów z naturalnych otworów ciała zwierzęcia w sposób, który jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia,

d) niezwłoczne usunięcie i unieszkodliwienie paszy, słomy, ściółki oraz przedmiotów, które miały kontakt ze zwierzętami chorymi lub zakażonymi oraz pochodzącym od nich materiałem zakaźnym, w sposób, który jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia,

e) poddanie odkażeniu obornika, gnojówki i gnojowicy w sposób, który jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia;

3) zakazuje przemieszczania zwierząt do oraz ze stada, w którym stwierdzono chorobę;

4) powiadamia o wyznaczeniu ogniska choroby:

a) państwowego powiatowego inspektora sanitarnego,

b) podmiot skupujący mleko.

§ 5. Po usunięciu zwłok zwierzęcych miejsce, w którym padło zwierzę chore, pomieszczenia, w których zwierzęta były utrzymywane, oraz wszystkie przedmioty, które miały kontakt ze zwierzęciem chorym, czyści się i odkaża w sposób, który jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 6. 1. W ognisku choroby zwierzęta podejrzane o zakażenie lub podejrzane o chorobę odosabia się i poddaje obserwacji przez okres 20 dni; w okresie tym mierzy się u nich temperaturę ciała co 12 godzin.

2. Zwierzęta, o których mowa w ust. 1:

1) mogą być leczone;

2) u których rozwinie się choroba, zabija się metodą bezkrwawą.

§ 7. 1. W obszarze zapowietrzonym zwierzęta, które nie wykazują objawów choroby, mogą zostać poddane szczepieniu, a następnie obserwacji przez okres 30 dni; w okresie tym mierzy się u nich temperaturę ciała co 24 godziny.

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 117 z 13.05.2003, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 38, str. 513; Dz. Urz. UE L 117 z 19.04.2004, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 019 z 21.01.2005, str. 34).

Dane dotyczące ogłoszenia powyższego aktu dotyczą jego ogłoszenia w Polskim wydaniu specjalnym Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej.

2. W przypadku wzrostu temperatury ciała u zwierząt, o których mowa w ust. 1, leczy się je, a jeżeli stwierdzi się objawy choroby — zabija metodą bezkrwawą.

§ 8. 1. Mleko od zwierząt chorych oraz mleko, które mogło ulec skażeniu *Bacillus anthracis*, podlega unieszkodliwieniu.

2. Mleko od zwierząt podejrzanych o zakażenie jest zbierane osobno i poddawane sterylizacji.

§ 9. 1. W przypadku gdy zwierzę padło poza pomieszczeniami, w których są utrzymywane zwierzęta, miejsce to znakuje się i pobiera z niego próbki gleby, wody lub paszy, które po zabezpieczeniu i oznakowaniu przesyła się w celu wykonania badań laboratoryjnych, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 2.

2. Miejsce, o którym mowa w ust. 1, w przypadku wykrycia form vegetatywnych lub przetrwalników *Bacillus anthracis* odkaża się w sposób, który jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia, oraz wyłącza z korzystania na czas określony, uzależniony od wyników badań skuteczności przeprowadzonego odkażenia.

§ 10. Środki transportu, sprzęt oraz pojemniki, które były używane do transportu zwierząt podejrzanych o chorobę lub zakażenie, zwierząt chorych, ich zwłok lub produktów pochodzących od tych zwierząt, oraz miejsca załadunku tych zwierząt i ich zwłok oczyszcza się i odkaża w sposób, który jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 11. 1. Powiatowy lekarz weterynarii uznaje ognisko choroby za wygasłe, jeżeli:

1) upłynęło:

a) 15 dni od dnia, gdy w ognisku choroby wszystkie zwierzęta z gatunków wrażliwych na chorobę uznano za zdrowe albo zwierzęta te padły lub zostały zabite oraz usunięte w sposób uniemożliwiający szerzenie się choroby,

b) 42 dni od dnia przeprowadzenia szczepienia zwierząt przeciwko chorobie;

2) oczyszczenie i odkażenie zostało przeprowadzone w sposób, który jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

2. Ponowne umieszczenie zwierząt w gospodarstwie może nastąpić po uznaniu ogniska choroby za wygasłe.

§ 12. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załączniki do rozporządzenia Ministra Rolnictwa
i Rozwoju Wsi z dnia 5 maja 2005 r. (poz. 750)

Załącznik nr 1**RODZAJ PRÓBEK POBIERANYCH DO BADAŃ LABORATORYJNYCH
ORAZ SPOSÓB ICH POBIERANIA I WYSYŁANIA**

1. Do badań laboratoryjnych pobiera się:

- 1) krew lub rozmazy krwi na szkiełkach podstawowych — od zwierząt żywych;
- 2) matżowinę uszną — w przypadku gdy zwłoki wykazują rozkład gnilny oraz gdy nie przeprowadza się sekcji zwłok zwierzęcia;
- 3) kawałek kości grubej — w przypadku daleko posuniętego rozkładu zwłok zwierzęcych;
- 4) wycinki śledziony lub chorobowo zmienionego narządu — od zwierząt padłych lub poddanych ubojowi w wyniku zastosowania środków podjętych w celu zwalczania choroby;
- 5) węzły chłonne okołogardzielowe oraz wycinki galaretowato obrzękłych tkanek — od świń podejrzanych o postać gardzielowo-językową choroby (glosso-anthrax);
- 6) wycinki skóry o rozmiarach 5 x 10 cm.

2. Próbki pochodzące od zwierząt żywych pobiera się tak, aby nie zadawać zwierzęciu zbędnego bólu.

3. Miejsce, z którego są pobierane próbki:

- 1) nie może być odkażane, ze względu na możliwość inaktywowania bakterii nawet przez nieznaczną ilość produktu biobójczego;
- 2) oczyszcza się lub płucze wodą bez detergentów i środków biobójczych.

4. Próbki pobiera się czystymi, jałowymi narzędziami, najlepiej jednorazowego użytku.

5. Każdą próbkę umieszcza się w odpowiednim zestawie transportowym lub sterylnym pojemniku, zamkniętym szczelnym przykryciem (najlepiej zakręcanym korkiem z gumową podkładką lub uszczelką), zabezpieczającym przed wyciekami zawartości.

6. Powierzchnię zewnętrzną zestawu transportowego lub pojemnika po zamknięciu starannie odkaża się, a następnie płucze się czystą wodą i osusza.

7. Na każdym zestawie lub pojemniku umieszcza się etykietę zawierającą opis zwierzęcia i jego numer identyfikacyjny, rodzaj próbki, datę i miejsce jej pobrania, imię i nazwisko oraz adres posiadacza zwierzęcia.

8. Po starannym zapakowaniu próbki umieszcza się ją w kontenerze i transportuje do laboratorium w temperaturze 4 °C.

9. Do każdej przesyłanej próbki dołącza się dokument, w formie pisma przewodniego, zawierający w szczególności:

- 1) imię i nazwisko oraz adres posiadacza zwierzęcia;
- 2) imię i nazwisko oraz adres i numer telefonu powiatowego lekarza weterynarii;
- 3) zakres i kierunek badań laboratoryjnych;
- 4) gatunek i liczbę zwierząt w gospodarstwie;
- 5) datę wystąpienia objawów klinicznych i ich opis;
- 6) opis zmian stwierdzonych podczas sekcji;
- 7) opis ewentualnego leczenia lub szczepienia.

10. Na opakowaniu zewnętrznym kontenera (kartonu, pudełka), w którym przewozi się szczególnie zakaźny materiał, należy umieścić następujące napisy ostrzegawcze i informacje: *Materiał biologiczny zakaźny! Nie otwierać podczas transportu! W sytuacjach szczególnych kontaktować się z (podać imię i nazwisko, adres i telefon nadawcy lub wysyłającego powiatowego lekarza weterynarii oraz nazwę i adres laboratorium).*

11. Próbki przesyła się bezpośrednio do laboratorium, możliwie najszybszym środkiem transportu, przed upływem 24 godzin od pobrania. O przewidywanym terminie dostarczenia przesyłki powiadamia się to laboratorium.

Załącznik nr 2**SPOSÓB PRZEPROWADZANIA OCZYSZCZANIA I ODKAŻANIA****I. Środki ostrożności**

1. Osoby wykonujące zabiegi oczyszczania i odkażania powinny:

- 1) być przeszkolone w zakresie obchodzenia się z preparatami używanymi do tych zabiegów, w tym w zakresie przygotowywania ich roztworów;

2) być zaopatrzone w ochronne okulary lub maski, kombinezony oraz rękawice i buty gumowe;

- 3) być poinformowane o ryzyku kontaktu z zarazkiem i jego przetrwalnikami oraz o możliwych następstwach tego kontaktu.

2. Podczas wykonywania zabiegów oczyszczania i odkażania należy przestrzegać ogólnych przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

II. Oczyszczanie

1. Oczyszczanie polega na usunięciu zakażonych odchodów zwierząt, pasz i innych substancji mogących zawierać czynniki chorobotwórcze z pomieszczeń, w których są utrzymywane zwierzęta, z pomieszczeń gospodarczych i magazynowych, wybiegów i otoczenia budynków oraz na ich unieszkodliwieniu.

2. Oczyszczanie przeprowadza się przy użyciu:

- 1) środków fizycznych — ręcznych narzędzi lub sprzętu mechanicznego;
- 2) produktów biobójczych dopuszczonych do obrotu na podstawie przepisów o produktach biobójczych.

3. Oczyszczanie przeprowadza się w następującej kolejności:

- 1) wstępnie spryskuje się, po usunięciu zwierząt, ich zwłok lub tuszy, miejsca, w których przebywały te zwierzęta, produktem biobójczym o takim stężeniu, jakie jest stosowane podczas mycia i odkażania; produkt taki pozostawia się na odkażanej powierzchni przez okres wskazany przez producenta produktu;
- 2) oczyszcza się sufit, a następnie ściany, podłogi oraz okna i drzwi w pomieszczeniach, w których przebywały zwierzęta;
- 3) oczyszcza się żłoby, koryta, drabiny i przegrody, a także sprzęt, przedmioty i narzędzia, które były używane przy wykonywaniu czynności związanych z utrzymywaniem zwierząt, oraz ubrania ochronne i obuwie osób wykonujących czynności związane z utrzymywaniem zwierząt;
- 4) oczyszcza się podłóża na wybiegach oraz miejsce, w którym zwierzę padło;
- 5) zbiera się warstwę gruntu z podłóża i miejsca, o którym mowa w pkt 4, o grubości 10 cm wraz z zanieczyszczeniami stałymi, w tym z nawozem naturalnym w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu, które poddaje się spalaniu lub innemu unieszkodliwieniu w sposób uniemożliwiający przenoszenie choroby;
- 6) spala się w bezpiecznym miejscu na terenie gospodarstwa drewniane przedmioty, w tym żłoby, koryta, przegrody, podłogi, a także paszę, jeżeli ich stan uniemożliwia skuteczne oczyszczenie i odkażenie.

III. Odkażanie

1. Odkażanie polega na niszczeniu czynników chorobotwórczych obecnych w środowisku.

2. Odkażanie przeprowadza się przy użyciu:

- 1) środków fizycznych, w tym: przez spalanie sprzętów drewnianych lub opalenie sprzętów metalowych;

2) produktów biobójczych dopuszczonych do obrotu na podstawie przepisów o produktach biobójczych.

3. Odkażanie obornika polega na jego spalaniu.

4. Gnojowicę i gnojówkę odkaża się w następujący sposób:

- 1) do zbiornika z gnojówką lub gnojowicą dodaje się produkt biobójczy;
- 2) miesza się produkt biobójczy z gnojówką lub gnojowicą;
- 3) pozostawia się zawartość tego zbiornika, po uprzednim jego zabezpieczeniu przed dostępem ludzi i zwierząt, w szczególności owadów i dzikich ptaków, na okres nie krótszy niż 42 dni.

5. Przy stosowaniu produktów biobójczych obowiązują następujące zasady ogólne:

- 1) przy odkażaniu profilaktycznym stosuje się 0,2—0,3 litra roztworu środka odkażającego na 1 m² powierzchni;
- 2) przy odkażaniu w środowisku zakażonym stosuje się co najmniej 0,5 litra roztworu środka odkażającego na 1 m² powierzchni.

6. Na poszczególnych etapach zwalczania choroby prowadzi się:

- 1) odkażanie zapobiegawcze, przeprowadzane w celu ochrony zwierząt przed chorobą;
- 2) odkażanie bieżące, przeprowadzane w obecności zwierząt przy podejrzeniu lub stwierdzeniu u nich choroby;
- 3) odkażanie wstępne, przeprowadzane po usunięciu zwierząt oraz ich zwłok z gospodarstwa;
- 4) odkażanie ostateczne, przeprowadzane po ostatecznym oczyszczeniu, przed uznaniem ogniska choroby za wygaste.

7. Przy zwalczaniu choroby odkażanie przeprowadza się pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii.

8. Przed każdym wjazdem i wyjazdem, wejściem i wyjściem z gospodarstwa, które wyznaczono jako ognisko choroby, i z gospodarstwa podejrzanego o wystąpienie choroby oraz z pomieszczeń dla zwierząt w tych gospodarstwach wykłada się maty nasyczone produktem biobójczym.

9. Maty, o których mowa w ust. 8, powinny być nasyczone produktem biobójczym w taki sposób, aby były wilgotne.

10. Wymiary mat, o których mowa w ust. 8, wynoszą:

- 1) długość powinna być nie mniejsza niż:
  - a) obwód największego koła pojazdu wjeżdżającego lub wyjeżdżającego — w przypadku mat wyłożonych przed wjazdami i wyjazdami,
  - b) metr — w przypadku mat wyłożonych przed wejściami i wyjściami;
- 2) szerokość powinna być nie mniejsza niż:
  - a) szerokość wjazdu lub wyjazdu, w przypadku mat wyłożonych przed wjazdami i wyjazdami,
  - b) szerokość wejścia lub wyjścia, w przypadku mat wyłożonych przed wejściem lub wyjściem.

11. Osoby, które miały kontakt ze zwierzętami chorymi albo podejrzanymi o chorobę lub zakażenie oraz ze sprzętem używanym przy wykonywaniu czynności związanych z utrzymywaniem tych zwierząt przed opuszczeniem ogniska choroby oczyszczają i odkażają, przy użyciu produktów biobójczych, ręce, ubranie i obuwie.

12. Środki transportu, sprzęt i inne przedmioty, które miały kontakt ze zwierzętami chorymi lub podejrzanymi o chorobę lub zakażenie i pozostawały w ognisku tej choroby, przed opuszczeniem ogniska choroby oczyszczają się i odkażają przy użyciu produktów biobójczych.

13. W gospodarstwie podejrzanym o wystąpienie choroby oraz w ognisku choroby przeprowadza się 1—2 razy dziennie odkażanie bieżące przy użyciu produktu biobójczego.

14. Po usunięciu zwierząt lub zwłok zwierzęcych z ogniska choroby:

- 1) oczyszcza się, przy użyciu środków fizycznych, miejsca utrzymywania zwierząt lub ich uboju;
- 2) zmywa się przy użyciu produktu biobójczego miejsca, o których mowa w pkt 1;
- 3) odkaża się przy użyciu produktu biobójczego miejsca, o których mowa w pkt 1.

15. Oczyszczanie i odkażanie, o którym mowa w niniejszym załączniku, z wyłączeniem oczyszczania i odkażania poprzez spalenie, przeprowadza się trzykrotnie co 14 dni.

16. Odkażanie ściółki lub obornika przy podejrzeniu lub stwierdzeniu choroby zwierząt przeprowadza się przy użyciu środków i produktów, o których mowa w ust. 2.

17. Podejrzone o skażenie *Bacillus anthracis* zapasy pasz objętościowych wykorzystuje się wyłącznie do żywienia zwierząt szczepionych przeciwko chorobie, po upływie miesiąca od dnia przeprowadzenia szczepienia, lub pali się.